

HANDLÄGGARE/ENHET
Ekonomisk politik och
arbetsmarknad
Thomas Hagnefur

DATUM
2011-04-26

DIARIENUMMER
20110110

ERT DATUM
20110217

ER REFERENS
U2011/963/UH

Utbildningsdepartementet
103 33 STOCKHOLM

LOs remissvar på departementspromemorian; Förslag till ändrade regler för tillträde till högskole- utbildning med anledning av den reformerade gymnasieskolan och gymnasiala vuxenutbildningen

LO har lämnats möjlighet att inkomma med synpunkter på ovanstående departementspromemoria och vill anföra följande.

Svårigheterna har ökat för elever på de yrkesförberedande programmen att skaffa sig grundläggande behörighet och därmed också nödvändiga kunskaper i svenska, engelska och matematik. LO har i ett otal sammanhang påtalat att gedigna kunskaper inom dessa ämnesområden är en viktig förutsättning för olika former av yrkesutövning. För att kunna skaffa sig dessa kunskaper måste eleverna utnyttja det individuella valet och i vissa fall även använda möjligheten till utökat program. De elever som vill öka sina framtida valmöjligheter blir därmed förfördelade. Dessutom minskar utrymmet för att läsa ämnen som kan ge meritpoäng, vilket innebär att dessa elevers valmöjligheter begränsas ytterligare. En följd kan då bli att attraktionskraften hos de yrkesförberedande programmen minskar. En tendens till detta kan redan ses genom minskade förstahandssökningar till de yrkesförberedande programmen i den nya gymnasieskolan.

Med de förändringar som nu föreslås välkomnar ändå LO att de elever från yrkesförberedande program som skaffar sig grundläggande behörighet till högskolan i komvux hänförs till urvalsgrupp 1.

Införandet av meritpoängssystemet tillkom utifrån en diskussion kring den hårda konkurrensen om de mest attraktiva utbildningarna på högskolan. Dessutom utvecklades en rad olika lokala kurser som inte var kvalitets-säkrade på nationell nivå. Till det fördes en utbildningspolitisk målsättning

POSTADRESS 105 53 Stockholm
BESÖKSADRESS Barnhusgatan 18
TELEFON 08-796 25 00 TELEFAX 08-24 52 28
E-POST mailbox@lo.se HEMSIDA www.lo.se
ORGANISATIONSNUMMER 802001-9769
BANKGIRO 368-4834 PLUSGIRO 8 50-8

Landsorganisationen i Sverige

om att fler ungdomar skulle läsa moderna språk och fördjupa sig i ämnen av betydelse för högskolestudier. LO konstaterar att de mer komplicerade och tidiga utbildningsvalen och den viktning som sker ytterligare missgynnar elever från hem som redan är missgynnade utifrån socioekonomiska faktorer. I promemorian anges att med det nya förslaget kommer inte de tidiga valen av moderna språk att få så stor betydelse. Skälet till detta är att man kan uppnå maximala meritpoäng genom att studera meritnivåer i engelska och matematik istället. LO uppfattar inte det som ett argument för större rättvisa i förutsättningar, då det kräver flera nivåer i matematik som är ett erkänt svårt ämne för många ungdomar.

En förändring som LO ställer sig avvisande till i förslaget är borttagande av meritpoäng för områdeskurser. Avsnittet 2.4.3 Meritpoäng för områdeskurser visar på en motsägelsefull argumentation. Ett argument mot meritpoäng för områdeskurser är att samtliga kurser i programfördjupningarna är relevanta. Därmed så minskar behovet av att täcka in lika många kurser som idag. LO menar att för de yrkesförberedande programmen är det bra om fler kurser som är yrkesrelevanta också är relevanta för fortsatta studier på relevant utbildning i högskolan. LO menar att ökad relevans i sig inte kan vara ett hinder för att vissa kurser i programfördjupningen inte ska kunna ge meritpoäng.

Konsekvensen av att ge meritpoäng för områdeskurser skulle enligt promemorian innebära att huvudmannen skulle tvingas erbjuda de kurser som eleverna efterfrågar i större utsträckning. Det står då i strid med regeringens önskan om huvudmannens möjligheter till lokal profilering och fritt anpassa de olika programmen till lokala behov. Samtidigt som man har tagit bort lokala kurser för att komma tillrätta med en vildvuxen flora av programvarianter hävdas nu behovet av lokal och fri anpassning, dock inom ramen för nationella program. Därtill hävdas att denna frihet för huvudmannen är viktig för att förbättra skolornas möjlighet till planering och schemaläggning och en effektivare resursanvändning. Tydligt är eleverna på de yrkesförberedande programmen och deras möjligheter till valfrihet och framtida möjligheter av underordnad betydelse. Ingenstans i promemorian uttrycks någon önskan om att underlätta för eleverna på de yrkesförberedande programmen att faktiskt få en möjlighet erhålla meritpoäng, för att bättre kunna konkurrera med relevanta meriter till yrkesutbildningar inom högskolan. Tvärtom konstaterar man att skillnaderna mellan programmen blir större när det gäller möjligheten att få meritpoäng. Förutom att kurser i engelska, moderna språk och matematik ingår i större utsträckning på de högskoleförberedande programmen så förstärker borttagandet av meritpoäng för områdeskurser skillnaden, vilket också konstateras i promemorian. Till detta förs ett argument om att det inte är rimligt att schablonmässigt, och därmed "gratis", dela ut meritpoäng till elever på de yrkesförberedande programmen för att kompensera för bristande utrymme till studier för merit-

poäng. LO har ingen annan uppfattning i den frågan. I promemorian framförs att eleverna riskerar att vara beroende av huvudmannens förmåga att erbjuda meritkurser, vilket redan är ett problem. Om man inför ett system med meritkurser så är det ett grundläggande krav att det utformas och regleras på ett sådant sätt att alla elever har samma tillgång till den möjligheten. Allt annat måste ses som bristande likvärdighet. Om ambitionen finns så kan det i en dialog mellan Skolverket, de nationella programråden och Högskoleverket, formuleras relevanta krav på vilka områdeskurser inom de yrkesförberedande programmen som ska kunna ge meritpoäng. Något skolhuvudmännen har att beakta, precis som all annan reglering, när man planerar sin verksamhet. Finns det argument för att meritvärdera moderna språk eller engelska men inte en fördjupningskurs i farmakologi när en elev söker till sjuksköterskeutbildningen? LO kan inte se några sådana argument. Avslutningsvis kan också konstateras att det saknas analyser av de föreslagna förändringarnas effekter ur ett jämställdhetsperspektiv.

LO har svårt att se hur det förslag som nu redovisats skulle stå i överensstämmelse med den i promemorian redovisade ambitionen att göra gymnasieskolan tydligare och mer likvärdig. Istället föreslås ett system med meritpoäng som uttryckligen missgynnar och försvårar för eleverna på de yrkesförberedande programmen och deras möjligheter att konkurrera vid framtida högskolestudier. Det är att begränsa möjligheterna för en grupp elever som leder till en allt mer differentierad skola med ökad ojämlikhet. Det är inte en utveckling som LO kan acceptera.

Landsorganisationen i Sverige
Stockholm som ovan

Wanja Lundby-Wedin

Thomas Hagnefur